

ЗАУВАЖЕННЯ

до звіту експертної групи

Відповідно до пункту 17 розділу II Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 № 686, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 4 липня 2024 року за № 1013/42358, ознайомившись із звітом експертної групи

Назва ЗВО	Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	62908
Назва ОП	Мова і література (японська)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.069 східні мови та літератури (переклад включно), перша - японська
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

заклад вищої освіти надає мотивовані **зауваження до нього**:

Зауваження до звіту експертної групи подаємо у вкладеному файлі.

Додатки:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Відповідь на зауваження та рекомендації ЕГ (МЛЯ).pdf</i>	ShQTqEi3rpEzYofkI4DLZ96um+pdzBiAFOTozsWn8FE=

Шляхом підписання цих зауважень запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

ПІБ: ТУРУНЦЕВ ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ

Дата підпису: 13.04.2026 р.

**Відповідь на зауваження та рекомендації
експертної групи з акредитації освітньо-професійної програми
«Мова і література (японська)»
спеціальності 035 Філологія
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**

Керівництво Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, науково-педагогічні працівники та гарант освітньо-професійної програми «Мова і література (японська)» висловлюють щирю подяку за глибоку фахову експертизу освітньої програми та рекомендації експертної групи. Звіт експертної групи уважно вивчено та проаналізовано. Загалом погоджуємось із висновками експертної групи, разом з тим маємо низку аргументів та пояснень щодо змісту висловлених ЕГ зауважень та рекомендацій за відповідними критеріями з метою всебічного представлення особливостей контексту та інструментів реалізації відповідної ОП.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми. Рівень Е

Недоліки: 1. Формулювання ПРН-20, виглядає дещо категоричним у вимозі досягнення рівня володіння фаховою мовою С1. 2. Попри те, що освітньо-професійна програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації "2320 - вчитель японської мови, літератури закладу загальної середньої освіти", її цілі та програмні результати навчання не повною мірою відображають вимоги чинного Професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти". Зокрема, серед результатів навчання відсутні або недостатньо артикульовані ті, що засвідчують здатність випускника створювати безпечне освітнє середовище, надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (здоров'язберезувальна компетентність) та здатність адаптувати навчальний процес і матеріали для здобувачів з особливими освітніми потребами (інклюзивна компетентність).

Рекомендації: 1. Розробникам ОПП у ході чергового перегляду програми для визначення цільового рівня володіння японською мовою доцільно застосовувати релевантну для східних мов спеціалізовану шкалу оцінювання (зокрема, JLPT - Japanese-Language Proficiency Test) замість Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (при запровадженні сертифікованої системи оцінювання), або замінити формулювання «володіти мовою фаху на рівні С1» на «володіти мовою фаху на високому рівні».

2. ЕГ рекомендує розробникам ОПП у ході чергового перегляду програми до початку вступної кампанії 2026-2027 н.р. переглянути рішення щодо присвоєння випускникам професійної кваліфікації "2320 - вчитель японської мови та літератури закладу загальної середньої освіти". Водночас, експерти радять розробникам ОПП залишити у канві програми психолого-педагогічний блок як виокремлену траєкторію підготовки філологів, що розширить їхні можливості працевлаштування.

Відповідь університету: 1. Ми дякуємо за внесену рекомендацію, водночас зазначене зауваження щодо формулювання ПРН 20 вбачаємо таким, що не суперечить міжнародним стандартам мовної освіти, та не є категоричним. Використання рівнів А1–С2 є міжнародно прийнятою практикою визначення рівня володіння іноземною мовою, а з огляду на те, що JLPT – Japanese-Language Proficiency Test (*Nihongo Nouryoku Shiken*) — це безпосередньо міжнародний тест на знання японської мови, профільними інституціями «The Japan Foundation» та «Japan Educational Exchanges and Services» розроблено корелятивну таблицю із Загальноєвропейською системою оцінки мовних знань (CEFR) https://www.jlpt.jp/e/about/cefr_reference.html. Своєю чергою, рівень С1 передбачає: ефективне операційне володіння мовою, що дозволяє використовувати її у професійній та академічній діяльності. Таким чином, формулювання відповідає міжнародним освітнім практикам та забезпечує чіткість і вимірюваність результату навчання, що є вимогою до ОП. На нашу думку, формулювання «*володіти мовою на високому рівні*» є значно менш визначеним і ускладнює процедури оцінювання досягнення результатів навчання. Натомість рівень С1 має чіткі дескриптори, а також дозволяє об'єктивно оцінювати мовну компетентність студентів. Попри те, що CEFR був розроблений у європейському контексті, сьогодні він широко застосовується для оцінювання рівня володіння китайською, японською, корейською та іншими східними мовами, у зв'язку з чим, більшість університетів світу використовують CEFR як універсальну рамку мовної компетентності, що дозволяє забезпечити порівнюваність освітніх програм, інтегрувати результати навчання у міжнародний академічний простір. Насамперед «The Japan Foundation», яку визначено профільною інституцією щодо питань мовної освіти Японії, співвідносить та застосовує у своїй практиці кореляцію між рівнями JLPT та CEFR. Формулювання ЕГ щодо «доцільності застосування» свідчать, що йдеться про рекомендації щодо вдосконалення, а не про порушення вимог проектування освітньої програми за даним критерієм. Згідно з критеріями оцінювання освітніх програм, затвердженими НАЗЯВО, оцінка Е застосовується лише у випадку суттєвих недоліків, які: *унеможливають досягнення результатів навчання чи*

свідчать про системну помилку проектування програми. Зауваження щодо стилістичного формулювання ПРН не належить до таких недоліків. Таким чином, формулювання ПРН-20 повністю відповідає міжнародним освітнім стандартам, а система CEFR не суперечить можливості застосування JLPT. Тож, застосування даної системи вимірювання не перешкоджає досягненню результатів навчання та не створює проблеми у реалізації освітньої програми.

Разом з тим Університет готовий врахувати рекомендацію експертної групи під час чергового перегляду освітньої програми. Зокрема, можливим є: уточнення співвідношення рівнів CEFR та JLPT, а також використання JLPT як інструменту сертифікації мовної компетентності.

2. На нашу думку, зауваження ЕГ не повною мірою відображає фактичну модель реалізації ОП та базується на припущенні про обов'язковість досягнення всіх трудових функцій вчителя всіма здобувачами освіти. Освітньо-професійна програма реалізується за спеціальністю 035 «Філологія», а не 014 «Середня освіта», що принципово визначає її професійну кваліфікацію вчителя — як додаткову, що:

- здобувається за умови виконання визначених вимог;
- реалізується через окрему освітню траєкторію (психолого-педагогічний блок і практики);
- не декларує гарантоване присвоєння кваліфікації всім здобувачам;
- не позиціонується як стандартизована педагогічна.

Таким чином, вимога повної відповідності Професійному стандарту вчителя до всіх здобувачів освіти в межах ОП за спеціальністю 035 не впливає з нормативних засад реалізації цієї освітньої програми. Натомість, відповідно до професійного стандарту, кваліфікація може здобуватися за освітньо-професійною програмою іншої (не педагогічної) спеціальності, якщо її присвоєння передбачене ОП. Основним нормативним документом все ж є стандарт вищої освіти, а не професійний стандарт, який у даній ОП виступає як орієнтир для формування окремих компетентностей, але не визначає обов'язкову повноту їх відображення у програмних результатах навчання. Таким чином, у контексті ОП педагогічний компонент є додатковою освітньою траєкторією для розширення працевлаштування випускників, з огляду на запит стейкхолдерів (роботодавців) та Київської міської державної адміністрації (КМДА), яка виступає замовником та органом управління для Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Це підтверджує і сама експертна група, зазначаючи, що: *посилення практичної цінності освітньої програми за рахунок психолого-педагогічного циклу є позитивною практикою.* Експертна група вказує на недостатню артикуляцію результатів навчання щодо створення

безпечного освітнього середовища та інклюзивної освіти, здатність адаптувати навчальний процес і матеріали для здобувачів з особливими освітніми потребами (інклюзивна компетентність), але натомість, ці компетентності цілком формуються у межах конкретних педагогічних дисциплін чи інтегровані у зміст освітніх компонентів. Тож, такі ПРН реалізуються через зміст дисциплін, практичну підготовку, педагогічну практику, а саме:

ОДФ 12: Психологія (*мета якої: розкрити загальні закономірності та механізми розвитку психічної діяльності особистості, сприяти на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності майбутніх фахівців, їх готовності до професійної навчально-виховної діяльності, крізь реалізацію ПРН 18 та 22. Своєю чергою, курс також охоплює опанування вікової психології, а також включає модуль з педагогічного аспекту психології*).

ОДФ 13: Педагогіка (*включає “Загальна педагогіка”(передбачає формування системи знань та загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для виконання функціональних обов’язків вчителя східної мови, класного керівника, наставника, та інш.); “Інклюзивна освіта”(зокрема широко розкриває принципи інклюзивної освіти та механізми її забезпечення, технології інклюзивного навчання, розробку та реалізацію індивідуальної програми розвитку дитини (ІПР); “Методика виховної роботи” (яка включає підхід до виховної роботи з врахуванням факторів розвитку для оптимального підбору методів навчально-виховної роботи);*

ОДФ 14: Методики навчання в закладах ЗСО (*які у програмі включають опанування індивідуальними методами навчання, а ціль індивідуалізації навчання нерозривно пов’язана з інклюзивною компонентою*);

ОП.1: Виробнича (педагогічна/безвідривна) практика (*передбачає реалізацію конструювання, моделювання освітнього процесу, з врахуванням психолого-педагогічних основ та особливих освітніх потреб особистості учня*).

Зазначимо, що включення педагогічної компоненти ЕГ визнано позитивною практикою. Таким чином, виявлені зауваження мають характер рекомендацій щодо вдосконалення, а не суттєвих порушень проектування освітньої програми. З огляду на це, встановлення оцінки Е не є пропорційним характеру зауважень. Виявлені експертною групою зауваження, на наш погляд, не свідчать про системну помилку проектування програми і можуть бути усунуті шляхом подальшого вдосконалення формулювань результатів навчання та змісту ОП. Щодо результатів навчання, які реалізують здатність випускника створювати безпечне освітнє середовище, надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (здоров’язберезувальна компетентність), то вони, своєю чергою, реалізуються у ході курсу «Фізичне виховання», РПНД якої включає “Змістовий модуль 2. Домедична тактична допомога. Професійно-прикладна

фізична підготовка”. У ході вивчення курсу, зокрема у рамках ПЗ 15, здобувачі отримують не лише загальні поняття про домедичну допомогу, а й опановують техніки зупинок кровотечі, зміст та застосування ІФАК, опановують алгоритм MARCH. ПЗ16 передбачає аспекти визначення фізичного стану та притомності, техніки переміщення постраждалого, техніку відновлення прохідності дихальних шляхів. ПЗ 17 надає знання та реалізує навички дій при переломах кісток, навіть тактичних дій при опіках, що насправді підсилює компоненту життязбережувальної компетенції, з огляду на те, що підготовка акцентується на дії в екстремальних ситуаціях з обмеженим доступом до матеріального забезпечення, а також дії та надання допомоги у разі застосування хімічної зброї. Своєю чергою, тема ПЗ19 передбачає опанування професійно-прикладної фізичної підготовки з урахуванням особливостей навчального процесу та специфіки майбутньої професійної діяльності. Опанування здоров'язбережувальної функції також визначається здатністю виконувати фізичні вправи (з опануванням правильної техніки виконання, що передбачено окремими компонентами змісту РПНД) з різних видів рухової активності з метою зміцнення та збереження здоров'я учнів, профілактики захворювань, розвитку рухових якостей, відповідно до норм здійснення професійної діяльності. Таким чином, недостатність прямої артикуляції окремих компетентностей у формулюваннях ПРН не означає їх відсутності у змісті підготовки, оскільки вони забезпечуються через відповідні освітні компоненти та практичну підготовку.

Підсумовуючи:

- питання інклюзивної освіти прямо представлені в межах дисципліни «Педагогіка» (та особливо окремий змістовий модуль “Інклюзивна освіта”);
- формування навичок роботи в освітньому середовищі, взаємодії з різними категоріями здобувачів, а також адаптації навчального матеріалу також реалізується під час педагогічної практики;
- питання безпечного освітнього середовища та відповідальної поведінки інтегровані у зміст психолого-педагогічних дисциплін;
- ОК “Фізичне виховання” реалізує забезпечення здоров'язбережувальної компетентності.

Отже, відповідні результати навчання не лише задекларовані, а й операціоналізовані через конкретні освітні компоненти та підлягають оцінюванню.

Таким чином, компетентності не відсутні, а реалізуються інтегровано через зміст ОК, що відповідає сучасним підходам до проєктування ОП.

Оскільки, професійна кваліфікація є додатковою опцією, ОП забезпечує достатній рівень для її присвоєння. Рішення про присвоєння кваліфікації

базувалося на основі потреб ринку праці та запитів стейкхолдерів, а саме поєднання філологічної, перекладацької та педагогічної підготовки є конкурентною перевагою ОП. На наш погляд, акцентування ЕГ на психолого-педагогічній підготовці як сильній стороні ОП робить доцільним не вилучення кваліфікації, а уточнення формулювань ПРН, підсилення окремих компонентів, подальшу формалізацію вже наявних елементів підготовки, що вже ініційовано в межах перегляду ОПП.

Таким чином, виявлений недолік має характер уточнення та вдосконалення окремих елементів ОПП, а не системного порушення, що впливає на її цілісність чи відповідність критеріям якості.

У зв'язку з викладеним вище просимо членів ГЕР врахувати наведені Університетом аргументи та здійснити перегляд встановленого рівня відповідності за Критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Рівень В.

Недоліки: 1. Структурно-логічна схема має непрозорий характер 2. Часткове дублювання змісту деяких ОК. 3. Недостатня кількість кредитів ЄКТС для опанування англійської мови та літератури, не можливість повному обсязі забезпечити прогнозовані ПРН та компетенції необхідні вчителю англійської мови. 4. Відсутність у програмах перекладацьких практик сучасних САТ-інструментів, які використовуються у професійній діяльності перекладача. 5. У канві НП відсутній окремий ОК, який напряму відзеркалював ПРН2, ПРН6 та сприяв підготовці студентів до ОП2 Навчальної (філологічної/безвідривної практики) (зважаючи на її зміст).

Рекомендації: Гаранту, відділу моніторингу якості освіти ЕГ рекомендує доопрацювати структурно-логічну схему до наступного перегляду ОПП. До початку наступного навчального року (2026/2027) доцільно також посилити логіку взаємозв'язку між дисциплінами загального, фахового філологічного та професійного педагогічного циклів, забезпечивши їх послідовність і змістову наступність. 2. Викладачам кафедри до початку наступного навчального року (2026/2027) удосконалити зміст окремих освітніх компонентів шляхом усунення часткового дублювання тематичного наповнення, уточнення меж між дисциплінами та перерозподілу тем відповідно до їх предметної специфіки, об'єднання певних ОК. Це сприятиме більшій цілісності програми, раціональному використанню навчального часу та підвищенню ефективності освітнього процесу. 3. Гаранту до початку навчального року 2026/2027 переглянути обсяг кредитів ЄКТС, відведених на вивчення англійської мови та літератури, з огляду на необхідність досягнення заявлених програмних результатів навчання та

формування компетентностей, необхідних майбутньому вчителю англійської мови. Доцільно посилити мовно-практичну, літературознавчу та методичну складові цієї підготовки для забезпечення її відповідності професійній кваліфікації. 4. Викладачам до початку навчального року 2026/2027 оновити програми перекладацьких практик шляхом інтеграції сучасних CAT-інструментів, що реально використовуються у професійній діяльності перекладача. Доцільно передбачити ознайомлення здобувачів із системами автоматизованого перекладу, основами роботи з translation memory, термінологічними базами, інструментами контролю якості перекладу та постредагування машинного перекладу, що підвищить практичну цінність підготовки та її відповідність сучасним вимогам ринку праці. 5. До початку 2026-2027 н.р. задля кращої реалізації ПРН2 та ПРН6 та підготовки здобувачів до проходження ОП2 Навчальної (філологічної/безвідривної практики) рекомендуємо впровадити окреме ОК на кшталт «Інформаційні технології в професійній діяльності», або провадити окремі модулі з інформаційної підготовки у вже існуючі ОК.

Відповідь університету:

1. Ми підтримуємо рекомендацію експертної групи щодо удосконалення структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми з метою підвищення її прозорості, логічної узгодженості та відповідності сучасним вимогам до проектування освітніх програм. На сьогодні гарантом ОП спільно з робочою групою вже ініційовано процес перегляду ОПП для введення в дію з 01.09.2026 р.

2. Вважаємо удосконалення змісту освітніх компонентів важливим етапом підвищення якості освітньої програми. Але, що стосується об'єднання таких ОК як ОДФ2 та ОДФ3, то з нашої точки зору та посилаючись на досвід ЗВО з аналогічними ОП, основу “Практичного курсу японської мови” має складати максимальне наближення здобувачів освіти до умов реальної комунікації, в яких так чи інакше одночасно застосовуються різні мовні навички. Натомість “Практикум японської мови” має за основну мету сконцентруватися на головних аспектах кожної мовної навички чи кожного мовного рівня окремо задля поглиблення загальної мовної компетенції.

Враховуючи рекомендацію ЕГ, при перегляді РП увага НПП буде приділена усуненню дублювання тематичного наповнення, уточненню меж між дисциплінами та перерозподілу тем відповідно до їхньої предметної специфіки.

3. Загалом погоджуємось із поданими в обґрунтуванні висновками, проте вважаємо за потрібне висловити наші міркування щодо кількості кредитів ЄКТС. Зазначимо, що вибір студентом блоку «Друга іноземна мова (англійська)»

створює умови саме для поглиблення професійних знань в межах обраної спеціальності (освітньої програми). На момент обрання вибіркового блоку, спрямованого на опанування англійської мови, студенти проінформовані про те, що вивчення англійської мови розпочинається на рівні B1, який переходить в B2, і до завершення навчання студенти оволодівають англійською на рівні C1. З огляду на це, вважаємо обсяг кредитів ЄКТС, відведених на вивчення англійської мови, цілком достатнім.

4. Зауваження є слушним і буде обов'язково враховане при перегляді освітньої програми. Водночас слід зазначити, що елементи використання сучасних цифрових і перекладацьких інструментів вже інтегруються в освітній процес у межах окремих дисциплін і практичних занять. Зокрема, впроваджуються такі напрями роботи: використання OCR-інструментів, які добре адаптовані під східні мови, для опрацювання друкованих і сканованих текстів; застосування сучасних електронних лексикографічних ресурсів (Jisho.org, Naver, Weblio, Goo辞書) для підвищення точності та швидкості перекладу; робота з системами машинного перекладу (зокрема DeepL) із подальшим аналізом їхніх переваг і обмежень, а також специфіки використання для японської мови; використання інструментів штучного інтелекту для попереднього аналізу текстів, укладання термінологічних списків і транскрибування відеоматеріалів.

Таким чином, хоча повноцінні CAT-інструменти наразі не представлені як окремий структурний компонент перекладацьких практик, відповідні цифрові компетентності вже формуються в межах освітнього процесу. При оновленні освітньої програми передбачено більш системне впровадження сучасних CAT-інструментів як обов'язкового елементу підготовки майбутніх перекладачів. Зокрема, планується інтеграція роботи з такими професійними платформами, як SDL Trados Studio, MemoQ, Wordfast, а також ознайомлення студентів із функціоналом систем перекладацької пам'яті (Translation Memory), термінологічних баз (Termbase) та інструментів автоматизованого управління перекладацькими проектами. Проте, враховуючи таку специфіку графічного вираження японської мови, як, наприклад, відсутність пробілів між словами, під час використання CAT-інструментів деякі символи, без коригування перекладацької пам'яті, можуть неправильно розпізнаватися, аналіз речення може виявитися некоректним, також може виникати потреба в додатковій перевірці форматування та кодування.

5. Враховуючи доцільні рекомендації ЕГ та результати перегляду ОП, робочою групою вже винесено рекомендацію щодо введення нового ОК, який сприятиме кращій реалізації ОП ("Інформаційні технології у східних мовах"), а саме – підготовці студентів до "Навчальної (філологічної/безвідривної) практики". Разом

з тим, вважаємо за доцільне зазначити, що в чинній редакції освітньої програми формування відповідних компетентностей уже реалізується, зокрема, в межах ОК «Цифрова філологія», зміст якого охоплює:

- роботу з сучасними лексикографічними ресурсами в цифровому середовищі;
- використання інструментів аналізу тексту (AntConc, Voyant Tools, Sketch Engine);
- застосування цифрових методів обробки мовного матеріалу (зокрема Word Cloud);
- роботу з цифровими комунікативними платформами та хмарними сервісами;
- аналіз мовних процесів у кіберпросторі.

Окрім того, формування результатів навчання ПРН2 та ПРН6 має міждисциплінарний характер і забезпечується поступально в межах низки освітніх компонентів, зокрема: «Університетські студії» (у частині роботи з інформаційним середовищем та опрацювання інформації); «Філософські студії: Логіка та філософія» (розвиток аналітичного мислення – ПРН2); «Сучасна лінгвістика» (формування навичок аналізу мовних явищ із використанням сучасних підходів – ПРН2, ПРН6); «Практичний курс японської мови» (застосування цифрових ресурсів у комунікативній діяльності та підготовці проектних робіт).

Таким чином, ІКТ-компетентності та відповідні програмні результати навчання формуються не ізольовано в межах одного освітнього компонента, а системно – через поєднання змісту різних дисциплін і практик. Це реалізується, зокрема, через:

- використання LMS (Moodle, Google Classroom);
- застосування цифрових платформ для синхронної та асинхронної взаємодії (Zoom, Google Meet, інтерактивні сервіси);
- виконання навчальних завдань із використанням цифрових інструментів (презентації, цифрові проекти, робота з електронними корпусами текстів тощо).

Водночас, з урахуванням рекомендацій експертної групи, при оновленні освітньої програми передбачено посилення структурної репрезентації зазначених програмних результатів навчання, зокрема шляхом чіткого їх відображення в окремих освітніх компонентах та/або уточнення змістового наповнення відповідних дисциплін.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання. Рівень В.

Недоліки: Не виявлено

Рекомендації: У 2026-2027 н.р., гаранту та викладачам, долученим до навчального процесу на ОПП, стимулювати здобувачів вищої освіти активніше залучатися до навчання в системі неформальної/інформальної освіти з подальшим перезарахуванням отриманих результатів; проводити інформаційні компанії (інформаційні семінари та презентації, де студентам розповідатимуть про можливості неформальної освіти, її переваги та процедуру перезарахування результатів); активно використовувати соціальні мережі для поширення інформації про курси, тренінги, воркшопи та інші можливості неформальної освіти; надавати студентам індивідуальні консультації щодо вибору курсів неформальної освіти, залучати студентів старших курсів або випускників, які вже мають досвід навчання в системі неформальної освіти, складання сертифікованих мовних іспитів, для надання менторської підтримки здобувачам молодших курсів.

Відповідь університету:

Ми вдячні за цінні рекомендації та підтримуємо ідею впровадження регулярних інформаційних семінарів для студентів з метою активнішого залучення здобувачів до неформальної/інформальної освіти. Гарант ОП та НПП активно інформуватимуть студентів щодо програм та процедур перезарахування на індивідуальних консультаціях; влаштовуючи зустрічі зі здобувачами, які вже мають досвід неформальної/інформальної освіти; за допомогою більш активного та систематичного поширення інформації на офіційному сайті Факультету, на офіційних сторінках у соціальних мережах (Facebook, Instagram).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Рівень В.

Недоліки: Не виявлено

Рекомендації: Гаранту ОП, НПП, керівництву університету постійно рекомендується розширювати можливості академічної мобільності здобувачів та НПП за ОП, долучатись до курсів неформальної освіти: онлайн-курс японської мови Факультету східних мов КСУБГ; програми з вивчення японської мови від Університету Тойо (Японія); IRODORI Japanese Online Course (The Japan Foundation); Marugoto / Minato / MARUGOTO Plus (The Japan Foundation); Online Marugoto Japanese Courses (The Japan Foundation, Toronto); Coursera-курс Japanese Language / Let's Read! Learning Japanese through Science & Technology-2.

Відповідь університету: Дякуємо ЕГ за рекомендацію. Факультет активно працює в цьому напрямку. Академічна мобільність здобувачів освіти підтримується на належному рівні: наразі на стажуванні у ЗВО Японії перебуває 12 студентів, а на майбутнє прогнозується збільшення кількості університетів-партнерів. Планується розширення можливостей академічної можливості НПП та аспірантів (зокрема, попередньої домовленості про це уже досягнуто з Університетом Тойо, м. Токіо). На даний момент проходить підготовчий етап до співпраці ще з одним університетом Японії – Рюоку (м. Кіото).

Факультет завжди моніторить можливості курсів неформальної освіти, публікує інформацію про курси на офіційному сайті Факультету (<https://surl.li/yzlpxm>), в соціальних мережах Факультету (<https://surl.li/yclsqk>, <https://surl.li/txwxmy>, <https://surli.cc/focrcs>) та додатково надсилає цю інформацію старостам академічних груп. Онлайн програми з вивчення японської мови та японознавства завжди викликали інтерес і продовжують користуватися популярністю як серед здобувачів освіти, так і серед НПП. Відбувається систематичне удосконалення алгоритму поширення інформації та надання рекомендацій щодо активного та системного навчання на таких платформах як важливої складової процесу здобуття освіти та саморозвитку.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Рівень В.

Недоліки: 1. Нескорегована назва ОК22 у НП й ОПП та у РП, де у НП та ОПП 2020, 2024, 2025 рр. назва компонента - «Комплексний кваліфікаційний екзамен», а у програмі навчальної дисципліни – Комплексний кваліфікаційний іспит. 2. У назві РП ОК21 зазначено «Атестаційний екзамен з фаху», а далі використовуються інші назви - «кваліфікаційний екзамен», «комплексний кваліфікаційний екзамен». 3. У структурі «Атестаційного екзамену з фаху» відсутнє питання перекладознавчої спрямованості. 4. Сформованість професійних компетентностей задля присвоєння професійної кваліфікації 2320 – вчитель японської, літератури лише завдяки тестуванню видається ЕГ недостатнім.

Рекомендації: При черговому перегляді ОПП та до початку 2026-2027 н.р. уніфікувати назву ОК22 (за умови її збереження) у всіх документах (ОПП, НП, РП); переглянути роботу програму ОК21 «Атестаційний екзамен з фаху» та уніфікувати назву цієї форми контролю у канві усього документу задля уникнення плутанини з іншою впровадженою обов'язковою формою контролю ОК22 (за умови її збереження). У структуру «Атестаційного екзамену з фаху» ЕГ рекомендує додати питання перекладознавчого циклу задля перевірки рівня сформованості фахових перекладознавчих компетентностей.

Відповідь університету:

Назви освітніх компонентів «Комплексний кваліфікаційний екзамен» та «Атестаційний екзамен з фаху» в НПП та ОПП є вірними. При підготовці до атестації 2026 року факультетом вже здійснена вичитка РП Комплексного кваліфікаційного екзамену та Атестаційного екзамену з фаху, а відредаговані тексти оприлюднено у відповідному розділі на сайті факультету (<https://surl.li/uuavdd>).

Також на засіданні кафедри під час перегляду програми Атестаційного екзамену з фаху у 2026 р. до блоку «Теоретичні питання східної мови» було додано питання перекладознавчої спрямованості. Але факультет обов'язково врахує і винесе на розгляд робочих груп питання внесення до структури Атестаційного екзамену з фаху окремого завдання для перевірки рівня сформованості фахових перекладознавчих компетентностей.

Університет, безумовно, враховує зауваження експертів, але хочемо зазначити, що оцінювання сформованості професійних компетентностей відбувається не виключно шляхом тестування (складання комплексного кваліфікаційного екзамену з психології, педагогіки та методик навчання), а й з урахуванням успішного оволодіння компетентностями, сформованими під час вивчення навчальних дисциплін блоку психолого-педагогічної підготовки ОДФ.08 – ОДФ.10, проходження виробничої (педагогічної) практики ОП.01.

Взято до уваги рекомендацію ЕГ щодо можливості введення до переліку завдань Атестаційного екзамену з фаху ще одного завдання, яке буде відноситись до перекладознавчого циклу, задля цілісної перевірки рівня сформованості перекладознавчих компетентностей.

Критерій 6. Людські ресурси. Рівень В.

Недоліки: Окремі НПП закріплені за викладанням ОК не мають оприлюднених 5 фахових публікацій, які відповідають тематиці дисциплін.

Рекомендації: На постійній основі керівництву університету та гаранту забезпечити своєчасне оприлюднення результатів наукової діяльності НПП шляхом посилення внутрішнього контролю за дотриманням строків підготовки, подання та публікації наукових матеріалів та виконання науково-педагогічними працівниками ліцензійних вимог, передбачених пунктами 37, 38.

Відповідь університету: Приймаємо до уваги слушне зауваження та фахову рекомендацію. Робоча група та керівництво факультету цілком поділяють позицію експертної групи щодо необхідності повної відповідності наукового доробку НПП тематиці освітніх компонентів. Водночас ЕГ відмічає, що “Аналіз

узагальнених відомостей про кадрове забезпечення ОП (Таблиця 2 Відомостей про СО) у поєднанні з результатами зустрічей ЕГ з представниками адміністративного та академічного персоналу засвідчив достатній рівень фахової й академічної компетентності всіх НПП для реалізації освітніх компонентів цієї ОП. Викладання забезпечується викладачами з науковими ступенями та вченими званнями (професор, доцент), а відповідність їхнього професійного рівня вимогам ліцензійних умов підтверджується належними кількісними показниками (від 5 до 11), зокрема у контексті досягнення вимог п. 1 про наукову публікаційну активність”.

Для врахування цієї рекомендації уже вживаються і в подальшому будуть вживатися такі заходи: впровадження системи щоквартального моніторингу публікаційної активності НПП через внутрішню базу наукових досягнень; оновлення індивідуальних планів викладачів із чітким визначенням термінів публікації фахових статей, що безпосередньо корелюють із тематикою дисциплін, які вони викладають; посилення вимоги до самоаналізу НПП під час щорічного рейтингування, де відповідність публікацій пунктам 37 та 38 Ліцензійних умов є пріоритетним показником.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси. Рівень В.

Недоліки: Не виявлені.

Рекомендації: Гаранту ОП впровадж навчального року проводити роботу над наповненням віртуального освітнього середовища специфічними кейсами та інтерактивними тренажерами для відпрацювання всіх аспектів японської мови.

Відповідь університету:

Повністю підтримуємо зазначену рекомендацію і визнаємо розвиток віртуального освітнього середовища одним із пріоритетних напрямів удосконалення ОП. З метою системного виконання рекомендації упродовж навчального року буде передбачено: поетапне розширення контенту віртуального освітнього середовища за всіма аспектами вивчення японської мови; розроблення та впровадження інтерактивних тренажерів (для відпрацювання ієрогліфіки, граматичних конструкцій та аудіювання). Впровадження таких заходів сприятиме підвищенню якості мовної підготовки здобувачів освіти, розвитку їхньої автономності у навчанні, а також відповідності освітнього процесу сучасним цифровим практикам викладання іноземних мов.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми. Рівень Е.

Недоліки: 1. Внутрішня система забезпечення якості освіти (ВСЗЯО) не забезпечила належного реагування на факт присвоєння професійної кваліфікації «2320 – вчитель японської мови і літератури закладу загальної середньої освіти» за освітньо-професійною програмою, яка не узгоджена належним чином із вимогами чинного Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти». ВСЗЯО не виявила та своєчасно не усунула невідповідність цілей і програмних результатів навчання вимогам професійного стандарту, що свідчить про недостатню ефективність внутрішніх процедур забезпечення якості в частині моніторингу та перегляду освітніх програм. 2. Відсутня належна практика залучення внутрішньої системи забезпечення якості освіти (ВСЗЯО) до моніторингу забезпечення досягнення загальних, фахових компетентностей і програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою. Зокрема, не простежується системний моніторинг формування окремих компетентностей і результатів навчання, зокрема ЗК 12, ФК 17 та ПРН 2, 6, у частині опанування здобувачами освіти інформаційно-комунікаційних технологій.

Рекомендації: 1. ЕГ рекомендує переглянути можливість присвоєння випускникам освітньо-професійної програми професійної кваліфікації «2320 – вчитель японської мови та літератури закладу загальної середньої освіти» у зв'язку з її невідповідністю вимогам чинного Професійного стандарту. Водночас експерти вважають доцільним зберегти у структурі освітньо-професійної програми психолого-педагогічний блок як окрему освітню траєкторію підготовки філологів, що сприятиме розширенню їхніх можливостей працевлаштування без формального присвоєння професійної кваліфікації вчителя. 2. У наступній редакції освітньо-професійної програми передбачити окремий освітній компонент, спрямований на забезпечення формування визначених компетентностей і програмних результатів навчання, зокрема ЗК 12, ФК 17 та ПРН 2, 6, у частині опанування здобувачами освіти інформаційно-комунікаційних технологій.

Відповідь університету:

На нашу думку, висновок експертної групи щодо рівня відповідності за Критерієм 8 не повною мірою відображає фактичне функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та базується на екстраполяції окремого зауваження за критерієм 1 щодо змісту освітньої програми на оцінку ефективності ВСЗЯО в цілому. Водночас встановлення рівня відповідності «Е» передбачає наявність системних і суттєвих недоліків у функціонуванні внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Однак у звіті експертної групи підтверджено наявність

та функціонування основних елементів ВСЗЯО (трирівнева структура, процедури моніторингу, залучення стейкхолдерів), що виключає можливість трактування виявлених зауважень як системних. 1. ВСЗЯО функціонує відповідно до внутрішніх нормативних документів (зокрема [Положення про освітні програми Київського столичного університету імені Бориса Грінченка](https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_3/Polozhennia_NMTS_SIAO.pdf) ; https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_3/Polozhennia_NMTS_SIAO.pdf; [Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка](#)), реалізація процедур ВСЗЯО підтверджується регулярним переглядом ОПП, що було продемонстровано у відомостях самооцінювання та підкреслено ЕГ, яка зазначила, що “моніторинг ОПП має безперервний характер і включає аналіз змісту освітніх компонентів, програмних результатів навчання, результатів опитувань здобувачів освіти, а також зворотного зв’язку від роботодавців і випускників”. Результати анкетування стейкхолдерів також були надані ЕГ у вигляді аналітичних довідок та супровідної документації.

Таким чином, ВСЗЯО забезпечує системний перегляд ОПП, детальний аналіз та внесення пропозицій щодо покращень ОП та її відповідності чинному законодавству. ЕГ визначає зауваження щодо ВСЗЯО, як “певний недолік”, аргументований як: “недостатньо відображені результати навчання, що засвідчують: здатність створювати безпечне освітнє середовище; готовність надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (здоров’язбережувальна компетентність); здатність адаптувати освітній процес і навчальні матеріали для осіб з особливими освітніми потребами (інклюзивна компетентність)”, засвідчуючи, що зауваження ґрунтується на інтерпретації експертною групою питання не достатньої демонстрації окремих компетентностей, яке саме по собі є дискусійним і не має однозначного трактування в контексті освітніх програм за спеціальністю 035 «Філологія», за таких умов відсутній причинно-наслідковий зв’язок між виявленим зауваженням та висновком про неефективність ВСЗЯО.

Попри передбачене ОПП присвоєння професійної кваліфікації «2320 – вчитель японської мови і літератури закладу загальної середньої освіти», виявлене експертною групою зауваження стосується безпосередньо інтерпретації окремого елементу програми, а не відсутності або неефективності процедур забезпечення якості. ЕГ відзначила, що в університеті функціонує трирівнева система забезпечення якості (рівень ОП, факультету, університету), про що вже згадувалося вище, а система забезпечує моніторинг та реагування на результати освітньої діяльності.

Разом з тим, ЕГ відзначає щодо ОП, що *не простежується системний моніторинг формування окремих компетентностей і результатів навчання, зокрема ЗК 12, ФК 17 та ПРН 2, 6, у частині опанування здобувачами освіти інформаційно- комунікаційних технологій.*

Зазначимо, що вони формуються поступально та в розрізі ряду ОК, до прикладу:

ОДФ 12: Психологія, яка полягає в реалізації відповідних компонентів шляхом виконання завдань до ПЗ шляхом використання програмного забезпечення Word та Excel у контексті заповнення таблиць відповідностей, крім того, до прикладу завдання до Темі 7 передбачає розробку професіограм вчителя східної мови. Своєю чергою, студенти працюють із використанням платформи ЕНК, а семестровий контроль передбачає неодмінне виконання різноформатного тестування в єдиній системі Університету.

ОДФ 13: Педагогіка (“Загальна педагогіка”; “Інклюзивна освіта”; “Методика виховної роботи”), яка передбачає до прикладу в Темі 4 опанування технологій дистанційного та змішаного навчання. Студенти опановують види та способи творення онлайн-контенту, способи та інструменти змішаного навчання Гезер Стейкер та Майкла Горна (ротаційна модель, гнучка модель, модель самостійного змішування, поглиблена віртуальна модель). Здобувачі опрацьовують моделі використання дистанційних технологій та цифрових інструментів, використання електронного інформаційно-освітнього середовища, аспекти інформаційної безпеки, моніторинг, оцінювання, прогнозування. Вивчається та вдосконалюється цифрова компетентність вчителя та її розвиток. Особливості онлайн-навчання на відстані. Використання цифрових інструментів та електронних освітніх ресурсів. Також дані аспекти вивчаються і в змісті Темі 5 та Темі 6 (яка своєю чергою також включає формування творчої особистості, здобувачі вивчають технологію розвитку критичного мислення, технологію кейсів, інноваційні технології навчання, їх характеристики: стем-освіта, мультимедійна презентація, освітня ситуація, веб-форум, коучинг, сторітелінг, скрам-технологія, багатоканальна діяльність, комікс, квест-пошук, педагогічний плейбек, едьютейнмент, комп’ютерні засоби, блоги, електронні бібліотеки). Тема 7 передбачає підбір сучасних пошуків шляхів удосконалення перевірки та оцінки знань учнів, що передбачає застосування ІКТ. Робота з ресурсами Canva, PreziCom та інш. у процесі підготовки до виконання самостійних робіт також розширює інформаційну компетентність здобувачів. Своєю чергою, модульний та семестровий контроль знань студентів здійснюється після вивчення кожного блоку теоретичних знань дистанційно (у системі Moodle). СР до Темі 4 дисципліни “Інклюзивна освіта” прямо формулює опанування ІКТ шляхом укладання ментальної карти (на ЕНК визначено використання будь-яких зручних ресурсів,

та разом з тим, університет забезпечує доступ здобувачів до підписки Canva, задля розширення творчого потенціалу та технічних можливостей). В цілому, курс передбачає творчий підхід до виконання завдань до ПЗ та СР шляхом візуалізації здобутих знань, умінь та навичок за допомогою допоміжних комп'ютерних ресурсів. Контроль також передбачає виконання тестових завдань різного типу із застосуванням цифрових технологій.

ОДФ 14: Методики навчання в закладах ЗСО, також своєю чергою, передбачають постійну роботу в Е-середовищі, розробку методичних матеріалів інтерактивного характеру (інфографіки, презентації, дидактичні картки та відео-контент, ментальні карти, аудіо-контент, інтерактивні тестування) за допомогою сторонніх додатків у рамках всебічного не лише теоретичного опанування, але й конкретного застосування таких методів та практик в подальшому під час педагогічних практик. Дисципліна також включає окрему Тему 14, яка безпосередньо демонструє та опрацьовує зі здобувачами сервіси і платформи дистанційного навчання. Таким чином, студенти здійснюють пошуки оптимальних форм дистанційного навчання з ІМ та ЗЛ. Дисципліна спрямована не лише на традиційні форми організації навчальної діяльності учнів, а і спонукає до опанування ІКТ в освітній діяльності. Заняття в Цифровому хабі інноваційних рішень із залученням експертів НДЛ цифровізації освіти, сприяють опануванню технологій 3D-візуалізації та створення ШІ-помічників (і не лише в рамках даної ОК).

ОП.1: Виробнича (педагогічна/безвідривна) практика, передбачає використання набутих раніше умінь та навичок з педагогіки, психології, методики навчально-виховної роботи та ІКТ безпосередньо в навчальному процесі. Разом з тим, практика передбачає розширення основного блоку завдань, шляхом збільшення кількості проведених уроків на запит студента.

ОП.2: Навчальна (філологічна/безвідривна) практика, передбачає дослідження та аналіз мобільних додатків, сайтів, YouTube каналів для вивчення профільної східної мови. Побудова рейтингу за принципом Топ-10 додатків/сайтів/каналів для вивчення усного мовлення/лексики/граматики/ієрогліфіки, сходознавчих студій, сприяє вияву критичного мислення, оцінки ІКТ-складової та здатності до аналізу та осмислення інформації, її систематизації. Друга частина передбачає створення сторінок в соціальних мережах (Instagram, WhatsApp, YouTube тощо) інформативно-навчальних каналів на різну тематику для вивчення та ознайомлення зі східною мовою, культурою, літературою та різними сферами життя японців, що не лише включає реалізацію ІКТ-компетенції, але і навіть допомагає з опануванням контент-стратегій на конкретний запит.

Моніторинг цих компетентностей здійснюється через оцінювання результатів виконання відповідних завдань та підсумковий контроль, що є

складовою ВСЗЯО. Щодо результатів навчання, які реалізують здатність випускника створювати безпечне освітнє середовище (здоров'язберезувальна компетентність), то позиція щодо даного питання вже висвітлена у відповіді на Критерій 1, оскільки, зазначені компетенції, цілком реалізуються у ході ОК *“Фізичне виховання”*.

2. У процесі оновлення ОП робочою групою взята до уваги рекомендація щодо уведення окремого ОК *“Інформаційні технології у східних мовах”*. Та разом з тим, на наш погляд, ЕГ не повною мірою враховано зміст робочої програми ОК *“Цифрова філологія”*, яка передбачає роботу з лексикографічними інструментами в інформаційному середовищі, зокрема Word Cloud, роботу з цифровими інструментами комунікативної обробки, хмарними сховищами, огляд кіберпростору крізь призму розвитку словникового складу, також роботу з інструментами AntConc, Voyant Tools, Sketch Engine для цифрового тексту. Крім того, у чинній редакції опанування ІКТ передбачене також поступально та у розрізі низки дисциплін, зокрема:

- Університетські студії (ЗК12 та ПРН 6 у розрізі роботи з інформаційним середовищем Університету та методів і прийомів роботи з інформацією);
- Філософські студії: Логіка та Філософія (ПРН2);
- Сучасна лінгвістика (ЗК12; ФК17; ПРН2, ПРН6 у розрізі підготовки до виконання завдань передбачених РПНД);
- Практичний курс китайської мови (ЗК12 у розрізі роботи з цифровими ресурсами під час вивчення комунікативних ситуацій, а також як результат самостійних робіт/проектів для розробки презентаційних матеріалів) та інш.

Таким чином, формування ІКТ-компетентностей, своєю чергою, відображається поступально шляхом формування у розрізі різних дисциплін та забезпечується через:

- використання:
 - LMS (наприклад, Moodle / Google Classroom);
 - цифрових платформ (Zoom, Meet, інтерактивні сервіси);
- виконання завдань за допомогою цифрових інструментів:
 - презентації;
 - цифрові проекти;
 - робота з електронними корпусами текстів;
- інтеграцію в ОК.

Своєю чергою, моніторинг досягнення програмних результатів навчання здійснюється через конкретні інструменти ВСЗЯО, зокрема,:

- матриці відповідності ОК та ПРН;
- аналіз результатів:

- семестрового контролю (середній бал, відсоток успішності);
- підсумкової атестації;
- аналіз практик:
 - звіти керівників практики;
 - оцінювання роботодавців;
 - перегляд рецензій та щорічних опитувань;
- анкетування:
 - здобувачів (щорічно);
 - випускників;
 - роботодавців.

Таким чином, наведені експертною групою зауваження за Критерієм 8, на наш погляд, мають характер окремих аспектів удосконалення, але не свідчать про відсутність або неефективність ВСЗЯО, не впливає на досягнення результатів навчання здобувачами освіти. З огляду на це, встановлення рівня відповідності «Е», що передбачає наявність системних і суттєвих недоліків, вважаємо непропорційним.

Критерій 9. Прозорість та публічність. Рівень В.

Недоліки: Не виявлено

Рекомендації: Гаранту освітньої програми забезпечити сталість практики регулярного оприлюднення пропозицій усіх груп стейкхолдерів на офіційних онлайн-ресурсах кафедри та університету, продовжуючи систематичне оновлення інформації щодо вдосконалення ОП та її компонентів задля дотримання високих стандартів прозорості освітнього процесу.

Відповідь університету:

Повністю підтримуємо зазначену рекомендацію ЕГ та розглядаємо її як важливий інструмент посилення прозорості й відкритості реалізації освітньої програми. З метою подальшого вдосконалення гарантом ОП буде запроваджено уніфікований підхід до представлення пропозицій усіх груп стейкхолдерів – таблиці з відображенням статусу враховано/відхилено/частково враховано із обґрунтуванням статусу; посилення контролю щодо повноти, актуальності та своєчасності оприлюднення інформації.